

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מד.

1. חטא ישראל וגם עברו את בריתו אשר צויתו אותם וגו' לקחו מן החרם וגם נגבו וגם בחשו וגם שמו בכלליהם: יהושע ז יא
2. ועל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה תפיש יהוה מעמיה את בריתו הפרי: בראשית ז די
3. והיה העלף בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יי וכי עשה נבלה בישראל: יהושע ז טו
4. והוציאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוהו אנשי עירי באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערתה הרע מקרבך: דברים כ כא
5. ויקח יהושע את עבן זו ורח ואת הסף ואת האדרת ואת לשון התיבה ואת בניו ואת בניו ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עמו ויצלו אתם עמו עכו: יהושע ז כז
6. ויאמר יהושע מה עברתם יעקב יי ביום הזה ורגמתם אתו כל ישראל אבן וחרפו אתם באש וסקלו אתם באבנים: יהושע ז כה
7. ויארא בשלל אדרת שבער אתה טובה ומאתים שקלים סף ולשון ורב אחד חמשים שקלים משקלו ואתמדם ואתמדם והגם טמנים בארץ בתוך האהלי ויחבטו תחתיה: יהושע ז כא
8. ויחזקו מותקו האהל ויבאום אל יהושע ואל כל בני ישראל ויחבטו לפניו יי: יהושע ז כג
9. ויבי מהם אנשי העי בשלשים ושישה איש וירדום לפני השער עד השברים ויבום מפורד וימס לבב העם והיה לקים: יהושע ז ה
10. ותחזקו ידך רש ועשיר יענה עוז: משלי יח כב
11. ועמדו פניהם ויפלטו ויעצרו המגפה: תהלים קל
12. והיה המתים במגפה ארבעה ופשימים אלה: מדבר כה ט
13. ויאמר יהושע איה אדני אלדום למת העברת העברי את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו האלנו וישב בעבר הירדן: יהושע ז י
14. ותשב משה אל יי ויאמר אדני למת הרעתה לעם הזה למת זה שלחתי: שמות כב
15. ויאמר יי אל יהושע קם לך למת זה אתה נפל על פניה: יהושע ז י
16. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושרת אותם בשיר: דברים כד
17. כאשר צוה יי את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא חסר דבר מכל אשר צוה יי את משה: יהושע יא טו
18. ועשתה לעי ולמלכה בן צוה משה עמו לנגדו וחרבו שלוחו בידו ויחך יהושע אליו יהושע ה יג

דנסתרות משעברו ונגלות לעולם אמר ליה רבי נחמיה וכו ענש על הנסתרות והלא כבר נאמר עד עולם ואי קאי עד עולם אנסתרות ע"כ יש השוותן דצואתו ענין דקאי אנגלות קאי אנסתרות דמסמחא קאי צוה אס איתא דקאי אתרווייהו אלף ודאי לא קאי אנסתרות כלל שזו היה הסדרא דלא מיענשי אחרני עלייהו לעולם ולא כתיב נסתרות אלף להקיש להו נגלות דכסס של ענש על הנסתרות קודם שעברו שזו הסדרא כך לא ענש על הנגלות ולהכי איתא היקש ונקודה דאי לאו נקודה היא דאיהי היקש דלא מיענשי עונשא רבא אלל וזוטא מיענשי לפי שהיה ללא למחות קמ"ל נקודה דלא מיענשי כלל ולפי' נקודה דעיין לא ימישז לר' נחמיה:

ואתם ריחקתם ששים מילין.
דהר גרזים והר עיבל היו רחוקים ששים מיל מן הירדן כדאיתא דפרק אלו נאמרין (פסטי 97 לו.) ויש לתמוה והלא כדן עשה דהא כתיב והיה עצרכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה ע"כ ורבינו אבא בר זבדא מלמד שבעל עבן נערה המאורסה כתיב הכא וכו עשה נבלה וכתוב התם ⁴ כי עשתה נבלה בישראל פשיטא מהו דתימא כולי האי לא פקר נפשיה קמ"ל רבינא אמר דיניה נערה המאורסה דבסקילה אמר ליה ריש גלותא לרב הונא כתיב ⁵ וייקח יהושע את עבן בן זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון התיבה ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמורו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו אם הוא חטא בןי הוא חטא כל ישראל מה חטאו דכתיב ⁵ וכל ישראל עמו אלא לרדותן ה"נ כדי לרדותן ⁶ וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים בתרתי אמר רבינא הראוי לשריפה לשריפה הראוי לסקילה לסקילה ⁷ ויארא בשלל אדרת שבער אתה טובה ומאתים שקלים כסף רב אמר איצטלא דמילתא ושמואל אמר סרבלא דצריפא ⁸ ויציקום לפני ה' אמר רב נחמן בא וחבטם לפני המקום אמר לפניו רבש"ע על אלו תיהרג רובה של סנהדרין דכתיב ⁹ ויכו מהם אנשי העי כשלישים ושישה איש ¹⁰ ותניא שלשים ושישה ממש דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה וכו שלשים ושישה היו והלא

לא נאמר אלא כשלישים ושישה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ¹⁰ ותחזקו ידך רש ועשיר יענה עוזות ידבר רש זה משה איש אלהים וכו לא יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' אמר רב נחמן בא וחבטם לפני המקום אמו פנחס לא עביד הכי ¹¹ ויעמד פנחס ויפלט של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מן ישראל דכתיב ¹² והיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³ למה העברת העברי את הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶ והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷ כאשר צוה ה' את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא חסר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עביד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹ אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שר הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

עין מ"ט איענוש. ישראל עליה הלא מן הנסתרות היא: חטא ישראל. מלל אמר חטא העם עדיין שם קדושם עליהם: חילפי. אורטיי"א: **ש: מושך צעירה.** משך את עור אמתו ממיד עד שנמרבזה ויכסתה את ראש הגיד כדי שלא יראה מהול: פשיטא. הא ר' אלעא גופיה אמר דעבר על כל המורה: לא פקר. למה הפקיר עמו כל כך: צעירה המאורסה כתיב כי עשתה נבלה צעירה: כולי האי. רע לשמים ורע לזריות צייט את משפחה ולאוסרה על צעלה: דייט נערה המאורסה. נטעו לסקלו: לרדוף. שיראו את קלולו ויהרו צעמן ולא יוספו לטעול צהרס: כאלו לשריפה. כסף וזהב וצגדים: כאלו לסקילה. הוא שורו וצנהמוי. וקנס היה לרדות את האחרים: **אילענא דמילתא.** טליט של אמר נקי צן יומו ¹ שמכנין אותו למילת מלכזשים לבוש שלל יתלכלך אמרו: **סרבנא דצריפא.** צבוע צריף שקורין אלו"ם: זה משה. כשהיה כריך לבקש רחמים על ישראל היה מדבר כלשון רכה: פליטא. דין: ולו הואלנו. ולואי שהואלנו ליטב ולא לעבור את הירדן משמע שטוב היה לנו שלא לקיים מצוותך שאמרת לנו קום עבור את הירדן: קום לך. משלך ומיך היתה זאת להם שאף צבילך וענשו שלל קיימת את דברי: ריחקתם ששים מיל. הר גרזים והר עיבל רחוקים ששים מיל מן הירדן במסכת סוטה (97 לו.) ושם הקימו את האבנים: **כן עשה יהושע.** מקרא כתיב כן ולא יפה דרש רבי שלל שיהושע עשה: **אסה גרמה להם.** שלל היה לך לאסור עליהם צמת יריחו: **והיינו דקאמר לנו צני.** רק שללה וצמתה צנחו שלל תמרינס עור: **היני עידי.** דמשמחה לאדם צלילה דכין דאמר לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכו לא היה מניח צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: **שמה שד הוא.** ואין מוטיאין שם שמים על המזיק ועלום שם שמים הוא שנאמר (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחה דדומה כמשמחה לשעירים: אמר

לא נאמר אלא כשלישים ושישה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ¹⁰ ותחזקו ידך רש ועשיר יענה עוזות ידבר רש זה משה איש אלהים וכו לא יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' אמר רב נחמן בא וחבטם לפני המקום אמו פנחס לא עביד הכי ¹¹ ויעמד פנחס ויפלט של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מן ישראל דכתיב ¹² והיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³ למה העברת העברי את הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶ והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷ כאשר צוה ה' את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא חסר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עביד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹ אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שר הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

- א) ב"ס"א: במלת) ב) ב"צ ק"א: א) ז"ל והמכין) ד) לקמן פ"ג: ט) מגילה ג. ע"ש, א) שמכנין צו למלכה, ו) 97 ל: ג).

לעוי רש"י
אורטיי"א ש' [אורטיי"א ש']. סרפדים. אליו"ם. אלו"ם.

מוסף רש"י
פלילות. ריב (לקמן פ"ג).

רבינו הגנאל

מלשון חטא ישראל אע"פ שחטא ישראל קרי להו הרמנא. בני חלפי בין הדס רע כדנרסין מן לולב הגזול. וגם עברו את בריתו וגם לקחו מן החיים וגם נגבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם ה' ג. מלמד שחטא על חמשה חומשי תורה. א"ל ריש גלותא לרב הונא עכן חטא בניו ובנותיו מה עשו שלחן יהושע. א"ל לויטעמך כל ישראל. אלא לרדותם. כלומר ליתרם דכתיב וכל ישראל ישמעו ויראו. כתיב וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים תרתי עבד כחו אמר רבינא כנון בגדים וכלי בשריפה בעלי חיים בסקילה. תיב ויציקום לפני ה' מלמד שחבטן עמו ואמר רבן מקרא כתיב כן ולא יפה דרש רבי שלל שיהושע עשה: **אסה גרמה להם.** שלל היה לך לאסור עליהם צמת יריחו: **והיינו דקאמר לנו צני.** רק שללה וצמתה צנחו שלל תמרינס עור: **היני עידי.** דמשמחה לאדם צלילה דכין דאמר לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכו לא היה מניח צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: **שמה שד הוא.** ואין מוטיאין שם שמים על המזיק ועלום שם שמים הוא שנאמר (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחה דדומה כמשמחה לשעירים: אמר

כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק שללה וצמתה צנחו שלל תמרינס עור: יהושע ה יג. 19. והיה בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עמד לנגדו וחרבו שלוחו בידו ויחך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו: יהושע ה יג. 20. ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל עבדו: יהושע ה די